

een bespreking over de vorming van nieuwe divisies in Oost-Pruisen en het *Generalgouvernement*. Inderdaad, von Stauffenberg kon de uit Berlijn meegebrachte springstof in zijn aktentas doen, niet twee kilo evenwel doch (hij werd door een onderofficier gestoord) slechts één; zijn adjudant von Haeften hield het tweede kilo bij zich. De bespreking met Hitler vond die dag niet in de gebruikelijke bunker plaats maar in een barak. Von Stauffenberg plaatste zijn aktentas (het ontstekingsmechanisme had hij in werking gesteld) onder de grote tafel waarop kaarten uitgespreid lagen, evenwel op enige afstand van Hitler die hij niet dichterbij kon naderen zonder dat zulks wellicht zou opvallen. Hij verwijderde zich onder een voorwendsel, kwam samen met von Haeften met enige moeite buiten het *Führerhauptquartier*, reed per auto naar het nabijgelegen vliegveld (onderweg gooide von Haeften het tweede pakket springstof weg) en vloog om kwart over één naar Berlijn; hij was er van overtuigd (hij had de ontploffing gehoord) dat Hitler om het leven was gekomen.

Vijf-en-twintig minuten tevoren, om tien voor één, was de explosieve lading ontploft; zij zou in een bunker alle aanwezigen hebben gedood, maar nu baande de druk zich goeddeels een weg naar buiten. Van de vier-en-twintig in de barak aanwezige personen liepen er slechts vier zo zware verwondingen op dat zij spoedig bezweken – Hitler was slechts licht gewond. Fellgiebel gaf aan de *Bendlerstrasse* door dat Hitler in leven was gebleven maar zei ook dat de staatsgreep moest worden doorgezet, immers: doordat de bom was afgegaan, was er voor de samenzweerders geen weg-terug meer. Maar het duurde enkele uren voor diegenen die in de *Bendlerstrasse* bijeen waren, hun aarzelingen hadden overwonnen. Pas om vier uur gaven zij het codewoord '*Walküre*' door. Om kwart over vier was von Stauffenberg weer aanwezig, om kwart voor vijf begon men aan de *Wehrkreiskommandos* de gereedliggende oproepen en instructies door te geven (daarmee was men tot acht uur 's avonds bezig); deze waren evenwel gecodeerd en het decoderen nam vrij veel tijd. In de instructies werd o.m. opdracht gegeven, alle hoge functionarissen van de *NSDAP* en de *SS* te arresteren en de belangrijkste partijbureaus te bezetten. Die telexberichten werden (dat was routine) ook naar de *Wolfsschanze* gestuurd. Voordien vermoedde men daar reeds (geconstateerd was dat von Stauffenberg en von Haeften in grote haast verdwenen waren en het door von Haeften weggegooid pakket springstof was gevonden) dat het *Ersatzheer* een centrale rol speelde in de staatsgreep; Hitler plaatste het om vier uur onder bevel van Himmler en onmiddellijk nadien begonnen adjudanten van Keitel, chef van het *Oberkommando der Wehrmacht*, alle *Wehrkreiskommandos* op te bellen met bericht dat Hitler in leven was en